

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 234/09-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. októbra 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Ing. R. K., B., zastúpeného advokátkou JUDr. V. D., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 19/2008 takto

r o z h o d o l :

Základné právo Ing. R. K. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 19/2008 **p o r u š e n é n e b o l o .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 234/09-22 z 2. septembra 2009 prijal na ďalšie konanie sťažnosť Ing. R. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. V. D., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 19/2008. Zvyšnú časť sťažnosti ústavný súd odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Podstatou námietok sťažovateľa boli tvrdenia o porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 19/2008, v rámci ktorého tamojší súd rozhodoval o odvolaní proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 30 Cb 260/96-79 zo 16. mája 2006. V danej veci krajský súd na základe návrhu sťažovateľa rozhodoval o uložení povinnosti proti odporcovi V., a. s., a to v súvislosti s okolnosťami spojenými s vedením účtu.

Najvyšší súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním č. k. KP 8/2009-57 doručeným ústavnému súdu 20. júla 2009, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Podľa evidenčných pomôcok a zberných spisov, vec ktorej sa týka sťažnosť Ing. K. bola Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložená štyri krát.

Prvýkrát bola predložená 7. júla 2001 na rozhodnutie o odvolaní žalobcu (sťažovateľa) proti uzneseniu súdu prvého stupňa, ktorý zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za žalobu. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie súdu prvého stupňa uznesením z 24. júla 2001 sp. zn. 7 Obo 173/01 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis bol súdu prvého stupňa vrátený 19. septembra 2001.

Druhýkrát bol spis predložený 24. júla 2006 na rozhodnutie o odvolaní žalobcu proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý žalobu zamietol. Vec bola vedená pod sp. zn. 1 Obo 214/2006. Spis bol 30. novembra 2006 vrátený súdu prvého stupňa bez rozhodnutia o odvolaní, s tým, že žalobca nezaplatil súdny poplatok za odvolanie, preto má súd prvého

stupňa rozhodnúť o zastavení odvolacieho konania podľa § 10 ods. 1 vtedy účinného znenia zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch.

Tretí krát bol spis predložený 22. januára 2007 a bol vedený pod sp. zn. 1 Obo 13/07. Predložený bol na rozhodnutie o odvolaní žalobcu proti uzneseniu súdu prvého stupňa, ktorým zastavil odvolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za odvolanie. Spis bol 2. augusta 2007 vrátený súdu prvého stupňa bez rozhodnutia s tým, že žalobca spolu s odvolaním súdny poplatok za odvolanie zaplatil, preto treba uznesenie o zastavení odvolacieho konania podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch zrušiť.

Potom ako súd prvého stupňa uznesenie o zastavení odvolacieho konania zrušil, spis predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky štvrtý krát 31. januára 2008 na rozhodnutie o odvolaní žalobcu vo veci samej. Odvolací súd rozsudkom z 29. apríla 2009 sp. zn. 1 Obo 19/2008 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Spis bol 28. mája 2009 vrátený Krajskému súdu v Bratislave.

Z uvedeného je zrejmé, že v prípadoch keď Najvyšší súd SR nekonal alebo nerozhodoval vo veci samej vybavil vec bez akýchkoľvek prietahov v krátkom čase potom ako mu bol predložený. Pri poslednom predložení, keď rozhodoval vo veci samej, o odvolaní rozhodol necelých 15 mesiacov potom ako mu bol spis predložený. Uvedenú lehotu považujem za primeranú charakteru konania na NS SR, počtu vecí ktoré jednotlivým senátom kolégia ročne dôjdu a počtu vecí, ktoré senáty mesačne vybavujú. Lehota bola čiastočne ovplyvnená situáciou, ktorá vznikla odchodom dvoch členov senátu, ktorému bola vec pôvodne pridelená do dôchodku a rozdelením neskončených vecí do iných senátov. Podľa môjho názoru postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uvedenom odvolacom konaní nie je možné považovať za porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.“

Z označeného podania najvyššieho súdu, ako aj z vyjadrenia právnej zástupkyne sťažovateľa doručeného ústavnému súdu 21. septembra 2009 je zrejmé, že účastníci konania netrávajú na ústnom prerokovaní danej veci.

Na základe uvedeného ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu vyžiadaného spisu krajského súdu sp. zn. 30 Cb 260/1996 ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa návrhom doručeným pôvodne Obvodnému súdu Bratislava I (ďalej len „obvodný súd“) 20. mája 1993 domáhal od odporcov V. banky, a. s., a Obvodného úradu B. *„odstránenia bezprávného stavu a náhrady spôsobených škôd“*. Uznesením obvodného súdu sp. zn. Cb 895/93 zo 7. júna 1996 bola vec proti odporcovi V., a. s., vylúčená na samostatné konanie a následne 20. novembra 1996 bola z dôvodu vecnej príslušnosti postúpená na ďalšie konanie Mestskému súdu v Bratislave, ktorého pôsobnosť prešla na krajský súd, kde bola vedená pod sp. zn. 30 Cb 260/96. Uznesením najvyššieho súdu č. k. Ndob 437/99-29 z 15. novembra 1999 bolo rozhodnuté, že na konanie o návrhu sťažovateľa proti V., a. s., o určenie neplatnosti výpovede zmluvy o bežnom účte, je príslušný krajský súd.

Na základe uznesenia krajského súdu č. k. 30 Cb 260/96-34 z 2. februára 2001 bolo konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavené, ale na základe podaného odvolania sťažovateľa najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 Obo 173/01 z 24. júla 2001 napadnuté uznesenie zrušil a vec 19. septembra 2001 vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Po pripustení zmeny návrhu (24. januára 2003) krajský súd na pojednávaní 16. mája 2006 vyhlásil rozsudok č. k. 30 Cb 260/96-79, ktorým návrh sťažovateľa proti odporcovi V., a. s., na uloženie povinnosti poskytnúť výpisy z bežného účtu a viesť bežný účet zamietol. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ 13. júla 2006 odvolanie, na základe čoho potom krajský súd 24. júla 2006 predložil spis najvyššiemu súdu, ktorý mu ho ale listom sp. zn. 1 Obo 214/06 1. decembra 2006 vrátil z dôvodu, že sťažovateľ v stanovenej lehote nezaplatil súdny poplatok.

Uznesením krajského soudu č. k. 30 Cb 260/96-104 z 27. decembra 2006 bolo konanie zastavené. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 15. januára 2007 odvolanie, na základe ktorého potom krajský súd 22. januára 2007 predložil spis najvyššiemu súdu. Prípisom sp. zn. 1 Obo 13/2007 doručeným krajskému súdu 2. augusta 2007 najvyšší súd vrátil spis súdu prvého stupňa z dôvodu potreby zrušenia uznesenia o zastavení konania, pretože sťažovateľ zaplatil súdny poplatok za odvolanie. Na základe toho krajský súd uznesením sp. zn. 30 Cb 260/96 z 10. augusta 2007 zrušil svoje skoršie rozhodnutie z 27. decembra 2006.

Po zrušení rozhodnutia krajský súd 31. januára 2008 predložil spis na rozhodnutie najvyššiemu súdu, kde mu bola pridelená spisová značka 1 Obo 19/2008. Dňa 22. apríla 2009 najvyšší súd na úradnej tabuli oznámil vyhlásenie rozhodnutia v danej veci. Následne na pojednávaní senátu najvyššieho súdu bol 29. apríla 2009 vyhlásený rozsudok sp. zn. 1 Obo 19/2008, ktorým bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 30 Cb 260/96-79 zo 16. mája 2006. Po písomnom vyhotovení rozhodnutia najvyšší súd 29. mája 2009 vrátil spis krajskému súdu. Rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu nadobudli právoplatnosť 4. júna 2009.

III.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie

právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 103/07, III. ÚS 139/07).

Ústavný súd pripomína, že základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesnoprávných inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) obsahuje viaceré účinné prostriedky zabezpečujúce plynulosť a optimálnu dĺžku súdneho konania, ktorej výsledkom je právoplatné rozhodnutie a stav právnej istoty.

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Judikatúra ústavného súdu (napr. I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 75/07) sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť vecí (1), správanie účastníka (2) a postup súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha vecí a jej význam pre sťažovateľa.

Predtým, ako ústavný súd pristúpil k hodnoteniu zistených skutočností z hľadiska uvedených kritérií, považoval za významné uviesť, že aj keď v článku II tohto nálezu

uviedol podstatné okamihy celého konania, ktoré prebiehalo na viacerých všeobecných súdoch, vzhľadom na rozsah prijatia sťažnosti na ďalšie konanie bolo určujúce len preskúmanie konania vedeného na najvyššom súde pod sp. zn. 1 Obo 19/2008.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že v namietanom prípade išlo o odvolacie konanie, predmetom ktorého bolo rozhodovanie o opravnom prostriedku proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh vo veci uloženia povinnosti poskytnúť výpisy z bežného účtu a viesť bežný účet zamietnutý. Tento predmet sporu možno z hľadiska jeho právnej a faktickej zložitosti zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva. O danom spore nemožno hovoriť ako o veci, ktorá by mala zásadný význam pre sťažovateľa. Takéto zistenie vo všeobecnosti však nezabavuje vo veci konajúci súd povinnosti postupovať bez zbytočných prietáhov.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka tohto odvolacieho konania v žiadnom prípade neprispelo k predĺženiu doby prerokovania uvedenej veci.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup najvyššieho súdu. Ústavný súd poukazuje na to, že najvyšší súd od predloženia mu veci (31. januára 2008) určil termín pojednávania po uplynutí 15 mesiacov, následne v krátkom čase od určenia termínu pojednávania vo veci rozhodol (29. apríla 2009) a po uplynutí ďalšieho mesiaca od vyhlásenia rozhodnutia vrátil spis krajskému súdu (29. mája 2009).

Z judikatúry ústavného súdu, predmetom ktorej je posudzovanie námietok súvisiacich s porušením práva na rozhodovanie vo veci bez zbytočných prietáhov, vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03).

V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať

ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmito článkami (napr. II. ÚS 57/01, obdobne III. ÚS 271/08), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, III. ÚS 233/06).

Podľa názoru ústavného súdu obdobie nečinnosti najvyššieho súdu v trvaní 15 mesiacov nemožno s prihliadnutím na charakter sporu, povahu veci, ako aj na doterajšiu a aktuálnu judikatúru ústavného súdu považovať za postup, ktorý by signalizoval porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a to aj s prihliadnutím na to, že do tohto obdobia je nutné zaradiť aj čas potrebný na preštudovanie spisu a prípravu na prijatie rozhodnutia.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd preto dospel k názoru, že doterajším postupom najvyššieho v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 19/2008, nedošlo k zbytočným prietahom, a tým ani k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Keďže ústavný súd nezistil porušenie základného práva sťažovateľa, nerozhodol o ďalších jeho návrhoch z dôvodu, že tieto sa viažu na vyslovenie porušenia základných práv a slobôd a úspech v konaní pred ústavným súdom.

Na základe uvedených skutočností bolo potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. októbra 2009